UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE GEMEENTERAAD

DBZ / Ludo Govaerts
GR/2018/137

Zitting van 29/08/2018

Aanwezig: Steven Morrens, voorzitter gemeenteraad
Guido Vaganée, burgemeester
Mieke Van den Brande, Jan Fonderie, Karolien Huibers, Barbara Maes, Wouter Verhoeven, schepenen
Julien Stephani, Frans Uytterhoeven, Jeannine Janssens, Jan Thirion, Jaak Van Assche, Kristin Valkeniers-Peeters, Peter Dehaes, Luc De Weerdt, Yves Goovaerts, Eddy Michiels, Lode Van Looy, Emily Demandt, Annick Van den Broeck, Johan Buttiens, Peter Keuleers, Hilde Schueremans, gemeenteraadsleden
Anke Dehuisser, wnd. algemeen directeur
Afwezig met kennisgeving: Marc De Backer, gemeenteraadslid

Begraafplaatsen - Gemeentelijk huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en lijkbezorging: Wijziging

De raad,

In openbare zitting vergaderd.

Samenvatting

Het huidige huishoudelijke reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging dateert van 26/08/2015 en kreeg in in 2016 een eerste update.
Het reglement dient geactualiseerd te worden omdat bepaalde procedures zijn gewijzigd en omdat de beleidsvisie i.v.m. de begraafplaatsen is uitgebreid.
Het betreft onder andere het verdwijnen van de mogelijkheid om stoffelijke resten van een overledenen op te baren in het dodenhuisje in Rijmenam en de toekomstige mogelijkheid van twee alternatieve wijze van begraven, nl. de begraving van natuurlijk afbreekbare urnen op een natuur begraafplaats en het toevertrouwen van een natuurlijk afbreekbare urne aan de Dijle.
Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld het huishoudelijke reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging aldus te wijzigen.

Voorgeschiedenis

- 26/04/1995:
  - Besluit van de gemeenteraad houdende vaststelling van de administratieve politieverordening op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
  - Besluit van de gemeenteraad houdende vaststelling van het huishoudelijk reglement betreffende graf- en columbariumconcessies.
  - Besluit van de gemeenteraad houdende van het reglement in uitvoering van artikel 30 sub a van de administratieve politieverordening op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- 15/12/2004: Besluit van het college van burgemeester en schepenen, gewijzigd door het besluit van het college van burgemeester en schepenen van 22/12/2004, met betrekking op o.a. de procedure voor het graveren van de gedenkplaten, de regeling

voor foto's op de gedenkplaten, de reiniging van vrijgekomen kelders en de dienstverlening aan de burgers door de grafmakers.

- 26/10/2005: De gemeenteraad wijzigt de administratieve politieverordening op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- 26/11/2008: De gemeenteraad stemt het huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- 26/08/2015: De gemeenteraad stelt het gewijzigd huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging opnieuw vast.
- 21/03/2016: Werkbezoek aan de gemeente Roerdalen in Nederland in het kader van de gelukkige gemeente. Roerdalen heeft op haar grondgebied één van de grootste natuurbegraafplaatsen in Nederland.
- 07/09/2016: Het college van burgemeester en schepenen gaat principieel akkoord om een aantal wijzigingen aan te brengen aan het huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- 28/09/2016: De gemeenteraad wijzigt het gemeentelijk huishoudelijke reglement op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- 01/11/2017 Stad Antwerpen start met de mogelijkheid tot asuitstrooiing in de Schelde als alternatieve wijze van begraven.
- 22/11/2017: E-mail aan stad Antwerpen (Martijn van Groningen) met vragen i.v.m. asuitstrooiing in de Schelde.
- 01/12/2017: E-mail van stad Antwerpen (Jan Lauwers) met antwoorden op de gestelde vragen i.v.m. asuitstrooiing in de Schelde.
- 22/02/2018: Besluit van het college van burgemeester en schepenen houdende standpuntbepaling aanbod stuk grond oude Dijle-arm
- 01/03/2018: E-mail aan Vlaamse Waterwegen NV, OVAM en het Agentschap Binnelands Bestuur met de vraag om toelating voor asuitstrooiing in de Dijle als alternatieve manier van begraven.
- 02/03/2018: E-mail van OVAM (Katleen Van den Eynden) onbevoegheidsverklaring en doorverwijzing naar VMM voorwat asuitstrooiing in de Dijle betreft.
- 02/03/2018: E-mail aan VMM met de vraag om toelating voor asuitstrooiing in de Dijle als alternatieve manier van begraven.
- 09/03/2018: E-mail van Agentschap Binnenlands Bestuur m.b.t. asuitstrooiing in de Dijle, waarin ze zich onbevoegd verklaren in de materie en melden dat er geen toelating nodig is van Agentschap Binnenlands Bestuur.
- 21/03/2018: E-mail herinnering aan Vlaamse Waterwegen NV (Jan Staldeur) met de vraag om toelating voor asuitstrooiing in de Dijle als alternatieve manier van begraven.
- 23/03/2018: E-mail van Vlaamse Waterwegen NV (Bart Van Camp) met bijkomende vraag naar informatie over de locatie en een plaatsbezoek i.v.m. asuitstrooiing in de Dijle.
- 03/04/2018: E-mail VMM (Anja Van Geyt) met toelating voor asuitstrooiing in de Dijle.
- 19/04/2018: Plaatsbezoek aan de site Brughuisje in Rijmenam door Bart Van Camp, Vlaamse Waterwegen NV, Jan Fonderie, schepen van begraafplaatsen, en Ludo Govaerts sectorhoofd burgerzaken en onthaal.
- 24/04/2018: E-mail van Vlaamse Waterwegen NV (Bart van Camp) met voorwaarden enverdere procedure m.b.t. asuitstrooiing in de Dijle.

- 16/05/2018: Het college van burgemeester en schepenen gaat principieel akkoord met verdere uitwerking van de alternatieve wijzen van begraven.
- 05/06/2018: E-mail van gemeente Lanaken (Jan Kilanowski) met ontwerpteksten voor een reglement op de lijkbezorging op een natuurbegraafplaats.
- 06/06/2018: E-mail aan OVAM (Niki Van Laer) met vraag van stand van zaken van het bodemonderzoek naar historische vervuiling van een afgesloten Dijle-arm in de nabijheid van de brug te Rijmenam.
- 06/06/2018: E-mail aan Vlaamse Waterwegen NV (Bart Van Camp) met vraag om een concessieovereenkomst uit te werken i.v.m. asuitstrooiing in de Dijle.
- 14/06/2018: E-mail van gemeente Lanaken (Jan Kilanowski) met bijkomende informatie van het Agentschap Natuur en Bos m.b.t. de inrichting van een natuurbegraafplaats.
- 16/06/2018: E-Mail van OVAM (Niki Van Laer) met stand van zaken van bodemonderzoek naar historische vervuiling van afgesloten Dijle-arm in de nabijheid van de brug in Rijmenam.
- 01/08/2018: Het college van burgemeester en schepenen gaat principieel akkoord met de voorgestelde wijzigingen.

<u>Feiten en context</u>

- Tijdens het werkbezoek aan de gemeente Roerdalen in Nederland op 21/03/2016 in het kader van de gelukkige gemeente, kwam het onderwerp van natuurbegraafplaats ter sprake. Roerdalen heeft op haar grondgebied één van de grootste natuurbegraafplaatsen van Nederland. Omdat Bonheiden zich ook profileert als groene gemeente rees het idee om te onderzoeken wat de mogelijkheden in Bonheiden zijn in dit verband. Uit de eerste resultaten bleek het domein van het kasteel van Zellaer één van de mogelijkheden voor een locatie te zijn. Overleg met de schepen van begraafplaatsen wees uit dat er geduld diende te worden uitgeoefend tot de gemeente mede-eigenaar werd van het domein en er ook een akkoord nodig was van de andere betrokkenen.
- Tijdens één van vergaderingen in 2017, voor de ontwikkeling van een toepassing voor digitale aangifte van overlijden, kwam de nieuwe vorm van lijkenbezorging van de stad Antwerpen 'asuitstrooiing in de Schelde' ter sprake. Hieruit ontstond het idee om de mogelijkheid tot asuitstrooiing in de Dijle in Rijmenam te onderzoeken. De schepen van begraafplaatsen was hier dadelijk voor te vinden.
- Op 22/02/2018 kreeg de gemeente de mogelijkheid om een perceel grond , een afgesloten Dijle-arm, van ongeveer 1 ha aan te kopen langs de Dijle. Omdat er een historische vervuiling zou zijn en de gemeente niet wil opgezadeld zitten met de saneringskosten werd aan OVAM een bodemonderzoek aangevraagd. Door zijn ligging en de vraag van een inwoner om er een arboretum (park) aan te leggen, is dit perceel ook uiterst geschikt voor de inrichting van een natuur begraafplaats die zich dan in dezelfde omgeving als de site voor de asuitstrooiing in de Dijle zou bevinden.
- In maart 2018 werd, in overleg met de schepen van begraafplaatsen, door de dienst burgerlijke stand een voorstudie opgestart naar de mogelijkheden van alternatieve wijzen van begraven in Bonheiden.
- Op 16/05/2018 ging het college van burgemeester en schepenen principieel akkoord om de alternatieve wijzen van begraven, asuitstrooiing in de Dijle en begraven van een urne in de natuur in de toekomst aan te bieden aan de bevolking en gaf aan de

administratie opdracht om de bestaande gemeentelijke reglementering aan te passen. Op 01/08/2018 ging het college van burgemeester en schepenen principieel akkoord met de wijzigingen zoals ze thans aan de raad voorliggen.

Advies

31/07/2018: Voorlopige toelating asbezorging op water van Vlaamse Waterweg in afwachting van definitieve regeling

Juridische grond

- De Nieuwe Gemeentewet, inzonderheid de artikelen 119, 119bis, 133, 135,§2 en 138,§2.
- De artikelen 15bis,§2, tweede lid, 23bis en 32 van de Wet van 20/07/1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- De artikelen 77 tot en met 87 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de akte van overlijden.
- De Omzendbrief van 09/09/1991 betreffende begraving van foetussen van minder dan 6 maanden.
- Het Decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- Het Besluit van 14/05/2004 van de Vlaamse Regering tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria.
- Het Besluit van 21/10/2005 de Vlaamse Regering tot bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskist of ander lijkomhulsel moet beantwoorden.
- Het Besluit van 24/02/2006 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de wijzen van lijkbezorging, asbestemming en de rituelen van levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid, die kunnen opgenomen worden in de schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking, overgemaakt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.
- De Omzendbrief van 10/03/2006 betreffende de toepassing van het decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging en de uitvoeringsbesluiten.
- Het Decreet van 18/04/2008 betreffende de wijziging van het Decreet van 16/01/04 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.
- De Omzendbrieven van 06/06/2008 en 27/06/2008 betreffende de wijziging van het decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, door het Decreet van 18/04/2008.
- Decreet van 09/12/2011, betreffende de wijziging van het decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de bestemming van de asurne betreft
- Het Decreet van 22/02/2013 betreffende de wijziging van het Decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft.
- Het Decreet van 28/10/2016 betreffende de wijziging van het Decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
- Het Decreet van 10/02/2017 betreffende de wijziging van het Decreet van 16/01/2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wat de toestemming tot crematie betreft.

Argumentatie

Door principieel akkoord te gaan met de wijzigingen aan dit reglement kan de gemeenteraad het bestaande huishoudelijk reglement aanpassen aan de huidige regelgeving en beleidsvisie i.v.m. de begraafplaatsen.

Financiële gevolgen

- De wijziging van het reglement brengt geen rechtstreekse kosten mee, wel dienen een aantal belasting- en retributiereglementen te worden aangepast.
- De inrichting van de site voor de tewaterlating van asurnen in de Dijle wordt op € 3.000 geschat. De Vlaamse Waterwegen NV zal waarschijnlijk een concessiekost aanrekenen, die kan gerecupereerd worden bij de gebruikers van het alternatief tot lijkbezorging.
- De kost van de eventuele aankoop en inrichting van een natuurbegraafplaats.

Stemming

Met 14 stemmen voor (Steven Morrens, Guido Vaganée, Mieke Van den Brande, Jan Fonderie, Karolien Huibers, Barbara Maes, Wouter Verhoeven, Jan Thirion, Jaak Van Assche, Peter Dehaes, Emily Demandt, Annick Van den Broeck, Johan Buttiens, Peter Keuleers), 7 stemmen tegen (Julien Stephani, Frans Uytterhoeven, Jeannine Janssens, Luc De Weerdt, Yves Goovaerts, Eddy Michiels, Lode Van Looy), 1 onthouding (Kristin Valkeniers-Peeters)

Besluit:

Artikel 1 – Wijzigt het gemeentelijk huishoudelijk reglement op de lijkbezorging en de begraafplaatsen als volgt:

- De titel van Afdeling 2 wordt gewijzigd als volgt: *Afdeling 2: Particuliere en alternatieve begraafplaatsen.*
- Aan artikel 3 wordt een §2 toegevoegd met volgende tekst: *Als alternatieve plaatsen van begraving kan de gemeente*
    - *voor wat de begraving van snel biologisch afbreekbare asurnen in de Dijle betreft met de beheerder van de waterloop een plaats afspreken waar deze urnen te water worden gelaten*
    - *voor wat de begraving van snel biologisch afbreekbare asurnen op een natuurbegraafplaats betreft kan de gemeente een of meerdere percelen aanduiden op openbaar domein in de gemeente Bonheiden of op privé-terrein in de gemeente Bonheiden, mits toelating van de eigenaar.*
- De tekst van artikel 9 wordt gewijzigd als volgt: *Het gemeentebestuur beslist, in samenspraak met de persoon bevoegd om in de lijkbezorging te voorzien of zijn gemachtigde, over dag en uur van de begraving of asuitstrooiing. In gewone gevallen heeft de begraving of asuitstrooiing plaats ten vroegste 24 uur en ten laatste de tiende dag na de aangifte van overlijden. Deze termijn kan bij beslissing van de burgemeester worden verkort of verlengd. Asuitstrooiingen op de gemeentelijke begraafplaats die ingevolge het KB van 19/01/1973 om uitzonderlijke redenen kunnen worden uitgesteld, zijn slechts toegestaan tot uiterlijk 3 maanden na de aangifte van het overlijden. De begraving of asuitstrooiing kan plaatsvinden op werkdagen en zaterdag tussen 09.00 en 16.00 uur en zaterdag tussen 09.00 en 13.00 uur. Op zon- en feestdagen zijn begraving en asuitstrooiing verboden. Asuitstrooiing in de Dijle kan enkel bij vloed. De rouwenden mogen bij het gehele verloop van de begrafenis aanwezig zijn.*

- De tekst van artikel 18 wordt gewijzigd als volgt: *De gemeente doet eventueel beroep op funeraire privé-infrastructuur voor het opbaren van de stoffelijke resten van:*
    - *onbekende personen voor identificatie*
    - *personen waarop een lijkschouwing moet worden verricht als gevolg van een rechterlijke beslissing*
    - *personen waarvan het vervoer naar het lijkenhuis noodzakelijk en verplicht is voor de vrijwaring van de openbare gezondheid*
    - *personen die niet op de plaats van overlijden bewaard kunnen worden*
    - *personen waarvan het transport naar het lijkenhuis aangevraagd wordt door de familie van de overledene, of bij ontstentenis, door enige belanghebbende.*
- Artikel 19 wordt opgeheven.
- De tekst van artikel 22 wordt gewijzigd als volgt: *Enkel de daartoe door het gemeentebestuur aangestelde personen zijn bevoegd voor*
    - *het aanhechten van een volgnummer aan de kist of de urnehet uitstrooien van de as, door middel van een speciaal daarvoor bestemd strooitoestel*
    - *het plaatsen van de kist of de asurne in de kuil, de grafkelder, de urnenkoker, de columbariumnis*
    - *het uitstrooien in de Dijle*
    - *het delven van een graf voor begravingen in volle grond en het vullen van de kuil*
    - *het openen en sluiten van bestaande grafkelders*
    - *het openen, plaatsen en afsluiten van een nis in een columbarium*
    - *het openen, plaatsen en afsluiten van een koker op het urnenveld.*
- De tekst van artikel 34 wordt gewijzigd als volgt: *Op de gemeentelijke begraafplaatsen kunnen enkel concessies verleend worden welke betrekking hebben op:*
    - *een perceel grond door de gemeente, in eigen beheer voorzien van een kelder.*
    - *een nis in het columbarium,*
    - *perceel grond op het urnenveld, door de gemeente voorzien van een urnenkoker.*
    - *een kelder van een bestaand geconcedeerd grafmonument dat voor hergebruik werd aangeduid en aangepast.*
- De titel van afdeling 7 wordt gewijzigd als volgt: *Afdeling 7: Gedenkplaatjes op de strooiweide en op de natuurbegraafplaats*
- De tekst van artikel 63 wordt gewijzigd als volgt: *Een eenvormig gedenkplaatje voor een persoon van wie de as werd verstrooid op de strooiweide of de asurne werd begraven op de natuurbegraafplaats, wordt, op aanvraag van de nabestaanden, door de gemeente ter beschikking gesteld en op het monument aangebracht. Na 10 jaar wordt het plaatje verwijderd. Voor de uitstrooiing in de Dijle worden geen gedenkplaatjes voorzien.*
- Aan artikel 73 wordt een §3 toegevoegd met volgende tekst: *De urnen, bedoeld voor de begraving in de Dijle of de begraving op de natuurbegraafplaats moeten in een snel biologisch afbreekbaar materiaal vervaardigd zijn.*
- De titel van hoofdstuk VII wordt gewijzigd als volgt: *Hoofdstuk VII: Bloemstukken en versieringen op de gemeentelijke begraafplaatsen.*
- Er wordt een hoofdstuk XIV toegevoegd met volgende bepalingen:

Hoofdstuk XIV: Alternatieve wijzen van begraven
Afdeling 1: Begraving van de asurne in de Dijle
Artikel 102 – De gemeente duidt één of meerdere plaatsen langs de oever van de Dijle op het grondgebied van de gemeente Bonheiden aan waar snel biologisch afbreekbare urnen te water kunnen worden gelaten in de Dijle.
Artikel 103 –

§1. Bij begraving in de Dijle mogen er geen bloemstukken, plastic bloemen of souvenirs blijven liggen of in het water worden geworpen. Losse bloemenblaadjes, mogen wel mee in de Dijle worden geworpen. Bloemstukken of plastic bloemen niet.
§2. Op de afscheidsplaats is er een vlaggenmast voorzien. Aan de mast kan bijvoorbeeld een persoonlijke, internationale, nationale, gewestelijk, provinciale, lokale vlag of verenigingsvlag worden gehesen.
Artikel 104 -
§1. Tijdens de plechtigheid kan via een eenvoudig systeem een biologisch afbreekbare urne in de Dijle worden gelaten.
§2. Als alternatief voor de klassieke urne mag er ook gebruik worden gemaakt van een enveloppemodel, waarbij de asse in een composteerbare enveloppe te water wordt gelaten.
Afdeling 2: Begraving van de asurne op een daarvoor aangeduide plaats in de natuur.
Artikel 105 – De gemeente duidt één of meerdere percelen, buiten de bestaande begraafplaatsen aan op het grondgebied van de gemeente Bonheiden, als natuurbegraafplaats.
Artikel 106 –
§1. Op de natuurbegraafplaats kunnen de assen worden verstrooid of begraven in een snel biologisch afbreekbare urne, met een hoogte van maximaal 25 cm en een breedte van maximaal 18 cm. De begraving gebeurt op een diepte van ongeveer 75 cm, gerekend vanaf het maaiveld tot het deksel van de urne. Daarvoor wordt met een grondboor een kuil van circa 1 meter diepte en een bodemdiameter van maximaal 25 cm gegraven.
§2. Nabij de begraven urne kan op aanvraag en op kosten van de nabestaande van de overledene, een zaadje of een stekje van een inheemse boom worden geplaatst, zodat er op de plaats van begraving een herdenkingsbos kan ontstaan.
§3. De maximale urnendichtheid van de natuurbegraafplaats is 250 urnen/ hectare.
Artikel 107 –
§1 Er mogen geen versieringen, bloemen of voorwerpen van andere materialen op de natuurbegraafplaats worden achter gelaten. Het is verboden om op de begraafplekken gedenkstenen, herkenningstekens of markeringen aan te brengen. Ook blijvende sporen nalaten is verboden.
§2. Enkel tijdens de bijzetting van de urne of afscheidsplechtigheden is het voor bevoegde personen van de gemeente en familieleden, vrienden of kennissen van de overledene toegelaten om het wandelpad te verlaten en de begraafplekken te betreden. Daarbuiten zijn de begraafplekken niet toegankelijk voor bezoekers.
§3. In de omgeving van de ingang van de natuurbegraafplaats wordt een monument voorzien voor het, op aanvraag van de nabestaanden, aanbrengen van de naamplaatjes, van de op de natuurbegraafplaats begraven overledenen.
§4 De inrichting van de natuurbegraafplaats moet zo zijn dat het reguliere natuurbeheer kan worden verder gezet.
Artikel 2 - Maakt deze wijzigingen aan het huishoudelijk reglement op de lijkbezorging en de begraafplaatsen bekend overeenkomstig artikel 186 van het Gemeentedecreet.

Voor eensluidend uittreksel:

Anke Dehuisser
Wnd. algemeen directeur

Steven Morrens
Voorzitter gemeenteraad